herpy

AGAMER

Common Butterfly Lizard

Leiolepis belliana

Leiolepis belliana er en jordlevende, dagaktiv agam fra Sydøstasien, der graver dybe huler i sandet jord. Den har gule pletter på ryggen og orange og sorte tværbånd på siderne, og den kan brede sideskindet ud som en sommerfugl. Arten bliver 40-50 cm, mest hale, lever mest af insekter og kræver et tørt terrarie med dyb, gravbar bund, kraftig varme og UVB.

Familie: Agamidae Tidligere navn: *Leiolepis bellii; Uromastyx belliana* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**40-50 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**8-10 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende og gravende**
Biotop	**Savanne**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**120 × 60 × 50 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**26-35 °C**
Hotspot	**35-37 °C**
Temperatur, nat	**20-25 °C**
Luftfugtighed	**30-50 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter og planter**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**3-8 æg**
Inkubation	**55-75 dage** ved 28-30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er ikke opført på CITES eller i EU's bilag, så der kræves ingen CITES-papirer. Ingen agamer står på den danske liste over dyr, som private ikke må holde (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015), og arten er ikke på EU's liste over invasive arter. Spørg sælger om dyrets herkomst.

Om arten

Leiolepis belliana er en fladtrykt, slank agam med afrundet hoved, lang hale og små, kornede rygskæl. Grundfarven er grå til olivengrøn med aflange, lysegule pletter på ryggen, der kan løbe sammen til tre længdebånd hos unge dyr. På siderne sidder orange og sorte tværbånd, som er kraftigst hos hannerne i yngletiden. Når dyret viser sig frem, spreder det siderne ud, så de farvede bånd står som vinger. Artsnavnet er givet efter den britiske zoolog Thomas Bell.

Kropslængden fra snude til kloak er omkring 15 cm og op til 18 cm. Med halen måler voksne dyr mindst 40 cm og store dyr omkring 50 cm. Nyklækkede unger måler omkring 4 cm fra snude til kloak. Begge køn har 13-20 lårporer på hver side, og hannerne er mere farvestrålende end hunnerne. Arten blev beskrevet i 1827 som *Uromastyx belliana* og er en nær slægtning til tornhalerne. Slægten *Leiolepis* er taksonomisk kompliceret. Flere arter er partenogenetiske, altså rene hunbestande, der formerer sig uden han. *Leiolepis ocellata* ligger genetisk inde i *L. belliana*, men regnes som egen art, fordi den ser anderledes

ud og har et andet kromosomtal. Grænsen mod *Leiolepis reevesii* er heller ikke helt skarp, og de to arter kan krydses. Den rødbåndede form *rubritaeniata*, der tidligere blev regnet som en underart af *L. belliana*, føres nu under *L. reevesii* eller som egen art. Ved køb er det derfor værd at sikre sig, at dyret er bestemt rigtigt.

Dyret er sky og flygter ned i hulen ved den mindste forstyrrelse. Det passer bedst til en holder, der vil iagttage et aktivt dyr, der graver og soler sig, og ikke vil håndtere det.

Udbredelse og levested

Leiolepis belliana lever i Sydøstasien: Thailand, Myanmar, Cambodja og Vietnam, Malaysia og på Sumatra og Bangka i Indonesien. Opgivelser fra Laos og Indien er usikre og regnes ikke med.

> **Oprindelig udbredelse:** Thailand, Myanmar (Burma), Cambodja, Vietnam, Malaysia og Indonesien.

LEVESTED

Udbredelsesområdet har tropisk monsunklima med en regntid og en tørtid. Arten lever i åbne, solrige og varme områder med veldrænet, sandet jord: lave, flade strækninger med spredte græstuer, kokospalmer og kystvegetation, ofte nær kysten og langs floder, hvor der er aflejret løs jord, men også på dyrket og ryddet land og langs sandede skovstier. Dyrene graver huler, der i gennemsnit er 30 cm dybe og 70 cm lange, enkelte op til 75 cm dybe. Hulen er ofte formet som et Y, hvor hver gren ender i en åbning, så dyret altid har en flugtvej, og der kan være blinde gange. Det samme dyr bruger den samme hule igen og igen. Hulen er også et sted at overnatte, søge ly mod vejr og brand og lægge æg. Om natten lukker dyret indgangen med sin flade krop.

Dyrene soler sig på jordhøje, drivtømmer, stubbe og åben jord. Midt på dagen bliver jorden i de lave huler så varm, at dyrene holder sig ude af dem. De er sky og flygter ned i hulen ved ringe forstyrrelse. En han og en hun deler ofte hule, og i tørtiden trækker dyrene sig ind i hulerne.

Pasning

TERRARIET

Et par skal have et terrarie på mindst 120 × 60 × 50 cm (længde × bredde × højde). Gulvarealet er vigtigst, for arten er jordlevende, men højden skal rumme en dyb bund. Et enkelt dyr kan klare sig med 90 × 45 × 45 cm, men husk, at den dybe bund tager en del af højden.

Bunden skal være mindst 20 cm dyb, gerne mere, og bestå af en blanding af sand og gødningsfri havejord, så hulerne holder. Det nederste lag skal være svagt fugtigt, resten tørt. Læg flade sten, kork og rødder, så dyret har solpladser og skjul, og sæt dem fast, så de ikke kan grave sig ned og vælte. Ventilationen skal være god, og låget skal kunne låses, for dyrene er hurtige og sky.

TEMPERATUR

Solpladsen skal have en overfladetemperatur på 35-37 °C. Følg dyrets adfærd, og justér derefter. Luften i den varme ende er 30-35 °C, og den kølige ende er 26-29 °C. Om natten falder temperaturen til 20-25 °C.

Dyret skal altid kunne søge væk fra varmen, ned i bunden eller ind i et skjul. Brug halogenspots eller keramiske varmelegemer med gitter foran og en termostat. Mål med digitale termometre og et infrarødt termometer, og kontroller solpladsen jævnligt. Et dyr, der konstant søger skjul fra varmen, har det for varmt, og et dyr, der ikke soler sig, har det for koldt.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal ligge på 30-50 %, og terrariet skal være tørt. Sprøjtning er normalt ikke nødvendig, undtagen i meget tørre omgivelser. Dyret skal have en skål med friskt vand, stor nok til at bade i. Dyret drikker meget, så skålen skal fyldes dagligt. Bunden må ikke være våd, for det giver skimmel.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og soler sig i åbent land, så den har brug for kraftigt lys og UVB. Brug et rør eller en LED på 6.500 K over hele terrariet og et T5 HO UVB-rør på 10-12 % over solpladsen. Ferguson-zonen er ikke fastlagt for arten; zone 3 er et skøn for en øgle, der soler sig i åbent land. Kontrollér afstanden med en UV-måler, og skift rørene efter producentens anvisning. Lyset skal være tændt 10-12 timer om dagen.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Leiolepis belliana æder mest insekter, men også planter. I naturen tages græshopper, billelarver, sommerfugle og krabber, og dyrene æder også græs og andre planter. Giv fårekyllinger, kakerlakker, melorme og supermelorme, og tilbyd mørkegrønne blade som mælkebøtte, kålblade og sennepsgrønt samt blomster. Frugt gives kun lidt. Salat har næsten ingen næring og undgås.

Unger og voksne fodres hver dag. Giv, hvad dyret æder på ca. 10 minutter. Drys insekterne med kalk ved hvert foder og med en multivitamin med D3 en gang om ugen. Varier foderet, for dyret kan være kræsent.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Dyret er sky og hurtigt og flygter ned i en hule, når noget bevæger sig. Det tåler dårligt håndtering. I naturen er dyrene monogame og deler hule med en partner.

Dyrene kan holdes enkeltvis eller parvis. Et par yngler sandsynligvis. To hanner må aldrig sættes sammen, for de kæmper, og to hunner af samme størrelse går som regel godt sammen. Giv rigeligt med solpladser og skjul, og sæt nye dyr i karantæne.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Begge køn har lårporer, så de kan ikke bruges til at kende kønnene fra hinanden. Hannerne er mere farverige, især på flankerne i yngletiden, hvor de har 7-9 orangerøde og sortblå tværbånd. Hvornår arten bliver kønsmoden, er ikke dokumenteret; til avl bruges dyr fra 2-årsalderen. En hun skal være fuldt udvokset og i god foderstand før parring, for æglægning dræner hende for kalk og kræfter.

PARRING

Dyrene yngler om sommeren, i varm og tør årstid. Hannerne kæmper ved at cirkle om hinanden og vise de farvede flanker. Et par er monogamt og deler hule. Om en kølig hvileperiode fremmer avlen, er ikke dokumenteret. Hold parret sammen, så længe det går fredeligt, for arten lever i par.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger 3-8 æg pr. kuld i en hule i det varme, tørre vejr. Giv hunnen mulighed for at grave en hule med mindst 30 cm dyb, fugtig bund i terrariets varme ende. En hun uden egnet sted kan tilbageholde æggene, og det er livsfarligt.

INKUBATION

Inkubationen er ikke dokumenteret for arten. 28-30 °C og omkring 55-75 dage er et skøn ud fra andre æglæggende agamer. Grav æggene forsigtigt op uden at vende dem, og læg dem i fugtet vermiculit i en lukket boks i en rugemaskine med termostat. Om arten har temperaturafhængig kønsbestemmelse, vides ikke.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne bliver passet af forældrene i hulen i nogle måneder, før de graver egne huler. I terrariet flyttes de til et eget terrarie med dyb bund og mange skjul. Fodr dem dagligt med små insekter, drys med kalk, og giv UVB. Unger vokser hurtigt, og for lidt kalk og UVB giver knogleskørhed.

Sundhed og typiske fejl

De fleste problemer skyldes fejl i opsætningen: for lidt varme, for lidt UVB, for tyk eller våd bund og for ensidigt foder. De typiske problemer er:

- Knogleskørhed (metabolisk knoglesygdom) ved for lidt UVB og kalk. Giv UVB og støvede insekter.
- Udtørring, hvis vand ikke er til rådighed. Giv frisk vand dagligt.
- Tarmstop ved fortæring af løst sand i store mængder; brug en blanding med jord, der holder hulerne.
- Mavetarmsygdomme og parasitter, især hos nyindkøbte dyr. Få en afføringsprøve undersøgt.
- Æglægningsvanskeligheder hos hunner uden egnet gravebund.
- Hudproblemer ved for våd bund.

Kontakt en dyrlæge ved sløvhed, appetitløshed eller problemer med hudskifte.

Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.